

Na festival do Slepoho!

Ansaml „Cuncordia a Launeddas“ z Italskeje sluša k něhdze 200 sobuskutkowacym

VI. mjezynarodneho festivala dudakow, kiž

wotměje so wot

18. do 20. junija

w Slepom. Cyłkowny wotběh namakaće w

interneće pod:

► www.dudelsackfestival-lausitz.de

FUEN-kongres w Ljublanje je so wuspěšnje zakónčił

Wot 12. hač do 15. meje wotmě so w Ljublanje/Słowjenskeje 55. kongres Federalistiskeje unije Europskich narodnych skupin (FUEN), kiž wěnowaše so hłownej temje „Prawo awtochtonych narodnych mjeńšin Europy na politiskim sobupostajowanju“. FUEN je najwjetša třěšna organizacija awtochtonych narodnych mjeńšin w Europje; Domowina jej z lěta 1990 přisluša. Delegaciju Domowiny nawjedowaše předsyda Jan Nuk. Jeho zajimowachu wosebje nazhonjenja madžarskeje delegacije Němcow, kiž wužiwaja hižo lětdžesatk prawo komunalneho samopostajowanja.

Do kotreje měry je tute prawo w praksy zwoprawdžene, kajke su ramikowe wuměńjenja za to a wosebje, kotre wobsahi mjeńšina w samopostajowanjskim prawje sama zastupuje, běchu při tym wažne dypki.

Dr. Hauke Bartels, nawoda Delnjoserbskeje wotnožki Serbskeho instituta w Choćebuzu, nawjedowaše džělowu skupinu „Kak dale z FUEN na europskej runinje?“ Rjad konstruktiwnych namjetow z diskusije zjimaču na kóncu do zhromadnje papjery, kotruž je konferenca jednolósne wobzamknyła. Z tym je so poradžilo, dalši wuznamny dokument FUEN schwalić, kiž ma so nětko w zamołwitosći jednotliwych delegacijow krajnym, zwjazkowym a europskim gremijam na knježerstwowych runinach předpožić.

„Zaměr je, zo docpějemy dale a šěršu wotewrjenosć za třěbnosć tajkeje po-

litiskeje participacije ze zapřijećom zastupjerjow narodnych mjeńšin na wšitkich runinach politiskeho skutkowanja“, praji Bjarnat Cyž, jednaćel Domowiny.

Na delegatnej konferency wuzwoli so nowy prezident a nowy prezidij, kotremuž přisluša jako zastupjer Serbow dr. Hauke Bartels. Zdobom wuzwoli so Bjarnat Cyž znowa do gremija dialogoweho foruma na europskej runinje. Forum ma nětko nadawk, wuměńjenja za politisku participaciju na tutej runinje dale sylnić.

Čłonojo delegacije z Łužicy přinošowachu k poradženju tutoho kongresa. Tak rozprawješe referent Marko Kowar wo stawje prihotow na koparske mišterstwa EUROPEADA 2012 a wabješe z wosebitej prezentaciju zajimcow na tutón wuznamny europski

podawk w lěće 100. narodnin Domowiny. Angažowanosć młodostnych je tež na tutym kongresu njesła dobre plody. To wotblyšćowaše so mj. dr. we wuspěšnych prihotach kongresa kaž tež w diskusiji, hdžež so pokaza, zo je młodžina zwólniwa, sylnić struktury a zaměry narodnjeje mjeńšiny přez młodu generaciju.

Delegaciji Serbow přislušeše Agneta Mošec a w org.-běrowje džělaštej Diana Korjeńkec a Madlenka Kowarjec spuščomnje sobu.

Na kóncu kongresa mējachu delegaća składnosć, žiwjenske wuměńjenja a krasnu krajinu zeznać, w kotrejž je němska mjeńšina Gottscheer žiwa. Jej přisluša džensa hišće něhdze 300 ludži, kiž mjezsobu w staroněmskim dialektće ze srjedžowěka rěča.

Bjarnat Cyž

Hans-Heinrich Hansen (srjedža) bu znowa jako prezident FUEN wuzwoleny, prezidijej přisluša tež dr. Hauke Bartels (1. wotlěwa). Foto: Janek Wowčer

Lětna rozmołwa

K swojej lětnje rozmołwje zeńdžechu so dnja 19. meje zastupjerjo Domowiny a koncerna Vattenfall Europe Mining AG w „Serbsko-nimskim domowniskim muzeumje“ w Janšojcach. Harald Koncak za Delnju Łužicu a Manfred Hermaš za Slepjanski region rozprawještaj wo wuslědkach projektow zašleju lět. Župnej předsydstwje stej so na zakładze wobsahowych čezišćow zhromadneho wozjewjenja Domowiny a Vattenfall intensiwnje za zwoprawdženje zasadźiloj. Předsyda Domowiny Jan Nuk a město- předsyda Pětš Petrick informowašej wo aktualnych temach serbskeho žiwjenja.

Jan Nuk přepoda čłonej předsydstwa Vattenfall AG dr. Hartmuthej Zeißej brošuru z přehladom projektow, kiž so z pomocu energijoweho koncerna w lěće 2008 realizowachu. Dr. Zeiße informowaše wo aktualnych planach předewzaća w brunicych rewěrach Janšojce, Wjelcej a Wochozy.

Zamołwity za planowanje brunicyweho hórnistwa prof. Dähnert rozložili, zo je zaměr, hač do 2014/15 planowansku wěstosć za wšitkich potrjechenych docpěć.

Hamtska direktorka Picnja Elvira Hölzner rozprawješe wo wutwarje Janšojškeho muzeja, po kotrymž sobudželačerjo hosći wjedźechu.

Wobdželeni běchu sej přezjedni, zo je so w juniju 2007 wozjewjene zhromadne stejišćo Domowiny a koncerna Vattenfall „Ze zamołwitosće za serbsku ludnosć w hórnistwowych kónčinach Łužicy“ w potrjechenych regionach pozitiwnje wuskutkowało.

Zajimcy móža sej brošuru wo projektach w zarjadach Domowiny w Budyšinje, Slepom abo w Choćebuzu wotewzać.

Marko Kowar

Wopomnišćo za Tšawnicu

Domowina přewjedže swój 13. pomjatny dzeń za wotbagrowane serbske wsy sobotu, dnja 12. junija 2010, w Delnjeje Łužicy. Na wopomnjen-skim zarjadowanju poswjeći so w 14.00 hodž. na něhdyšej płoninje zhubjeneje wsy nowe wopomnišćo za Tšawnicu (Tranitz).

Něhdyši wobydlerjo Tšawnicy, kotřiž tutón dzeń přewšo aktiwnje sobu přihtowachu, su wosebje wutrobnje přeprašeni. Nimo čłonow zwjazkowneho předsydstwa a dalších oficialnych hosći su wšitcy zajimcy radlubje witani.

Informacije k wotběhej, přijězdej a wo Tšawnicu namakaće na internetnych stronach Domowiny pod

► www.domowina.de.

Werner Sroka

Na Dnju wuswobodženja w Podsedicach

„Česć a slawa wuswobodžerjam Druheje swětoweje wójny“, takle zakónči Jan Bart swoju narěč dnja 8. meje w českej wjesce Podsedice blisko Litoměřic před wjesnjanami a zastupjerjemi towaršnostneho žiwjenja. Na wopominanskim zarjadowanju porěča tež dr. Alexandr Vondra, město- předsyda Českeho parlamenta a z dobom senator, kotryž so Janej Bartej za jeho jimace słowa wutrobnje džakowaše.

Składnostnje tohole dnja hrajetej so přeco tež česka a serbska hymna a naměsto je z českej kaž tež serbskej chorhoju wupyšene. Hižo něhdže 10

lět Domowinjenjo přeprašenje na tute zarjadowanje sčehuja.

Serbaj Jan Bart a Jurij Luščanski wopytašaj do toho row njedawno zemrěteho zapósłanca Českeho parlamenta Roberta Kopeckého, čłona socialdemokratiskeje strony ČSSD a čestneho čłona Domowiny, kotryž je bój wo zachowanje Chrósćan šule jara podpěrował a kotremuž mamy so džakować, zo wuwučuje česki wučer na Serbskim gymnaziju w Budyšinje a na druhich serbskich šulach. Tutu naprawu financuje Serbam česke knježerstwo.

Jurij Luščanski

Naše gremije (III. dźěl)

Młodźinski wuběrk

Statnik, David, předsyda
Anders, Stefan
Budar, Guido
Cyž, Michał
Gruhn, Domenico
Grzyb, Roman
Hojer, Jurij
Kónćar, Marcus
Korjeńkec, Andrea
Matik, Helmut
Njek, Marko

Škoda, Clemens
Zopic, Franciska

Wuběrk za hospodarstwo, turizm a sport

Petrick, Pětš, předsyda
Cyžowa, Mónika
Funka, Milan
Liznarjec, Katja
Wałda, Pětr
Kowar, Marko

Seminar für Mitglieder

Am 27. August findet in Bautzen ein Ganztagsseminar zur Presse- und Öffentlichkeitsarbeit (in deutscher Sprache) statt. Mitgliedern der Domowina, ihrer Mitgliedsvereine und Ortsgruppen werden u. a. Grundlagen des Presserechts und des Verfassen von Presstexten vermittelt. Einige Plätze sind noch frei.

Die Teilnahme ist kostenlos. Anmeldungen und weitere Informationen bei B. Felber, Pressesprecherin der Domowina (Tel. 03591 550202). Eine zweite Veranstaltung ist im November in Cottbus geplant.

15. hłowna zhromadźizna Domowiny za 26. měrc 2011 zwołana 15. głowna zgromaźina Domowiny na 26. měrc 2011 zwołana

Dnja 26. měrc 2011 wotměje so w Delnim Wujězdze 15. hłowna zhromadźizna Domowiny. To je zwjazkowe předsydstwo 13. měrc 2010 w Bjezdowach wobzamknyło.

Delegaća změja mjez druhim wobjednać wustawkowe a strukturne prašenja, wolić nowu předsydku/noweho předsydu Domowiny a bilancować zwoprawdženje džělowych směrnicy. Zdobom zahaja diskusiju wo programje Domowiny w přihotach na 16. (wólbnu) hłownu zhromadźiznu w léce 2013. Zwjazkowe předsydstwo namołwja wšitke sobustawske župy a nadregionalne towarstwa, so aktiwnje na přihotach 15. hłowneje zhromadźizny wobdźělić a zdobyć kandidatow za wólby předsydy.

Pohlad do stawiznow wsy

Ewangelsko-lutherska farska wjes Delni Wujězd bě serbskim tradicijam zwjazana. Intelktualni, rjemjeslnicy a ratarjo słušachu k załožerjam Maćicy Serbskeje. Hišće po Přenjeje swětowej wójnje běchu 95 % ludnosće Serbja. Mjez serbskimi towarstwami ma so 1921 z 50 člonami založene Serbske towarstwo Zahrodka wuzběhnyć.

Myto Helmutej Kurjej

Přeni bal serbskich narodnych drastow bu na iniciatiwu Móniki Cyžoweje, předsydky Zwjazka serbskich rjemjeslnikow a předewzaćelow, organizowany. Na nim předstajichu ansamble z Hornjeje a Delnjeje Łužicy w narodnych drastach pokazki ze swojich programow.

Wjace hač 200 wopytowarjow dnja 24. apryla w Chróscicach na tutej premjerje zličichu.

Bal tworješe hódny ramik za počesćenje Helmuta Kurja z Blunja. Wón nawjedowaše dlěje hač 25 lět Domowinsku skupinu, spěwaše mnohe lěta w serbskim měšanym chórze Židzino-Bjezdowy a je nawoda Blunjanskeho domizniškeho a drastoweho towarstwa, hdžež nawjeduje wšitke serbske kwasny a kulturne programy, hač doma abo zwonka Łužicy.

Jako jenički serbski braška we Wojerowskej kónčinje je wón na 120 porow k mandželskemu slubej do Blunjanskeje wosadneje cyrkwy přewo-

Nastork k založenju towarstwa bě předsyda Domowiny Arnošt Bart dał. Přeni předsyda bě ratar Korla Rjelka, jemu slědowaše 1923 muler Gustaw Mertin. Poswjećenje chorhoje Zahrodki dnja 23. junija 1923 wotmě so jako serbske wulkozarjadowanje, na kotrymž so 37 serbskich towarstwow z něhdze 1500 člonami wobdźěli. W swojej narěči praji Jan Lajnert: „Smy mała serbska kupa we wulkim němskim morju ... Poslednja hodžinka je, zo so tale kupa wobtwjerdži, hdyž nochce póžřeta być.“ Hišće 1989 pisaše Nowa doba, zo nosy tamniša Domowinska skupina „zawjazowace mjeno Zahrodka“. 1924 založi so w Delnim Wujězdze Jednota Sokoła, to bě přenje serbske sportowe towarstwo w pruskej Hornjej Łužicy. Starosta bu Gustaw Mertin, jeho młódši bratr Maks Mertin jeho zastupjer.

Tež po Druhej swětowej wójnje hraju Delnjowujězdzenjo wažnu rólu w Serbach. Jako jenički serbski zapóslanc w Sakskim krajnym sejmje wopodstatni Gustaw Mertin dnja 23. měrc 1948 w Drježdžanach před sejmom naćisk Zakonja wo zachowanju prawow serbskeje ludnosće.

Maks Mertin bě člon Zwjazkoweho předsydstwa Domowiny a předsyda Domowinskeje skupiny w Šćeńcy. Dalši Delnjowujězdčan, Herbert Funka, bě mnoho lět sekretar Zwjazkoweho předsydstwa Domowiny.

Namołwa do diskusije

Dnja 3. meje 2010 je zwjazkowe předsydstwo w Ralbicach schwaliło stejišće ke koncepciji za spěchowanje serbskeje řeče a kultury, zdźělaneje wot Instituta za kulturnu infrastrukturu Zhorjelc (t. mj. Vogtowa papjera). Wone ma „za třebne, so wo tym dorozumić, hač njeměli sebi Serbja ... wužadać wutworjenje demokratice legitiměrowaneho a přez zakon připóznateho zastupnistwa serbskeho luda. Zwjazkowe předsydstwo namołwja, zo so wo tym w župach a towarstwach intensiwnje diskutuje ze zaměrom, na hłownej zhromadźiznje w léce 2011 w tutej naležnosći směrodajny rozsud tworić.“

Diskusijny forum k temje korporacije zjawneho prawa namakaće pod ► www.domowina.de
Stejišća móžeće wězo tež pisomnje abo telefonisce podać. Fel.

Helmuta Kurja počesćitej na 1. balu serbskich narodnych drastow w Chróscicach z čestnym wopismom županka župy Wojerocy Brigita Šramina a městopředsydky Domowiny Zala Cyžowa (wotl.). Foto: Franc Šolta

dzał. W lawdaciji rěkaše: „Počesćeny je ... najlěpši znajer Blunjanskeje regiony, w najlěpšim zmysle słowa: ludowědnik.“ Džensa hišće drasći serbske klanky a debi wušiknje ju-

trowne jejka. H. Kurjo je swěrný ewangelski Serb, kotryž skutkuje na wšěch 40 lět aktiwnje we wosadnym předstejićelstwje a kiž we wusyłanjach rbb serbske Bože słowo sprosřduje.

Starši w Pančicach na šulskej ławce

Wobdźělnicy rěčneho kursa w Pančicach-Kukowje. Tekst a foto: M. Smolina

Rěčny centrum WITAJ organizuje wot 1. měrca 2010 na naprašowanje staršich zakładny kurs serbsčiny w Pančicach-Kukowje. Wučba je wusko koplwana z wučnicami a wučbnymi materialijemi RCW a posrědkuje w cyłkownje 30 wučbných jednotkach zakłady serbsčiny. Manuela Smolina 22 wobdźělnikow w dwěmaj skupinomaj wuwučuje. Přičiny za wopyt kursa su wšelakore: dźěćo chodži do serbskeje pěstowarnje abo šule a starši chcedža je podpěrać, někotři chcedža tež serbskich přecelow abo kolegow dla serbsce nawuknyć abo chcedža podžěl měć na serbskej zhromadnosći domjaceje wjeski.

Na přece staršich steji ertna komuni-

kacija w srjedzišću: słyšeć, rozumić, čitać a wuprajić. Wobdźělnicy pak zeznajomjeja tež poskitki serbskeje dźěćaceje literatury a interaktiwnu wužiwanje serbsčiny w interneće abo wuknjenskich hrach.

Wosebitosć tajkeho kursa je, zo poskićujemy rěčne kubłanje a zdobom tež fachowe poradźowanje na polu dwurěčneho kubłanja. Tu maja starši husto prašenja abo wobmyslenja, wosebje, hdyž přenje dźěćo dwurěčnu šulu wopyta a starši serbsce njerozumja.

Kurs wuspěšnje běži a mamy hižo přenje naprašowanja za dalšim zakładnym kursom resp. za natwarjacym kursom.

Aktualna statistika předleži

Rěčny centrum WITAJ je wšitke serbsce dźělace pěstowarnje Hornjeje Łužicy wo statistiske podaća k ličbje dźěći w swojich kubłanišćach poprosył. Tute mjeztym předleža – nadrobna analiza wozjewi so w 2. zesiwku Serbskeje šule. Najwažniše fakty z njeje su:

W 25 kubłanišćach Hornjeje Łužicy kublaše so w nowembur 2009 cyłkownje 1105 dźěći w žlobikowej a pěstowarskej starobje serbsce. Z toho bě 811 pěstowarskich dźěći (63,7 %) a 294 žlobikowych (26,6 %). Intensita serbskorěčneho kubłanja je chětro rozdźělana: Su skupiny, w kotrychž zeznaja dźěći z němskich swójbow serbske nałožki a jednotliwe spěwčki. Druhdze maja dźěći konsekwentnje přez cyły dzeń kontakt ze serbsčinu.

Wjetšina wšěch dźěći (879, to je 80 %) kubla so pak konsekwentnje (56 %), pak přewažnje (24 %) serbsce. Jako přibližne hódnoty maja so scěhowace podaća rozumić: Něhdze štwórcina dźěći ma serbskeju nana a mać, přibližnje dalša štwórcina jedyn serbski staršiski dźěl a mjenje hač połojca dźěći ma němskeju staršeju. 14 serbsce wuknjacych dźěći ma nana a/abo mać z třećeje rěču jako maćerščinu (na př. ruščinu, słowakščinu, pólsčinu). Na naprašowanju wobdźělenych 25 pěstowarnjow je w 11 wšelakich nošerstwach.

W nich bě kónc 2009 cyłkownje 111 serbskich maćernorěčnih kubłarkow a 23 kubłarkow, kotraž móža so serbsce zwuraznić, přistajenych.

Jadwiga Kaulfürstowa

Nowy serbski internat bu dnja 25. meje w Budyšinje na Listowej 8 wotewrjeny. Wón skića 52 dźěćom a młodostnym w starobje wot 10 hač do 19 lět městno. Předsyda Domowiny Jan Nuk wuzběhny w swojej narěči zamolwite dźěło kubłarkow. Internat je w nošerstwje Rěčneho centruma WITAJ. Foto: Jurij Helgest

Wissenschaftler als Referenten

In dieser und den nächsten Ausgaben der „Naša Domowina“ geben Wissenschaftler des Sorbischen Instituts Einblick in ihr Vortragsangebot, das auch von den Domowina-Ortsgruppen und Mitgliedsvereinen genutzt werden kann.

Móžne pśednoski za Domowinske kupki a druge - dr. Pěť Šurman/Schurmann (tel. 0355 48 576-486):

1) K stawiznam Serbow wot zachopjeńka až do psibytnosći (šěžyščo Dolna Łužyca) / Zur Geschichte der Sorben/Wenden von den Anfängen bis in die Gegenwart – ein Überblick (Schwerpunkt Niederlausitz)

2) Serbske narodne gibanje pó Prědnej a Drugej swětowej wójnje / Die nationale Bewegung bei den Sorben/Wenden nach dem I. und II. Weltkrieg

3) Zwótkul psizotej zapšimješi „Sorben und Wenden“ a kak se z nima wobchada až do žinsajšneho / Das Begriffspaar Sorben und Wenden – zu Herkunft, Entwicklung und Anwendung bis in die Gegenwart

4) K stawiznam Rogowa – brunica a wótbagrowanje serbskich jsow / Zur Geschichte von Horno – die Braunkohle und die Abaggerung sorbischer Dörfer

5) Znanki serbskeje žywjeńskeje a twarskeje kultury w Dolnej Łužicy/ Zeugnisse sorbischer/wendischer Lebens- und Baukultur in der Niederlausitz

Kooperaciske zrěčenje podpisałoj

Nawoda biosferoweho rezerwata Hornjolužiska hola a haty Peter Heyne a županka Župy „Jan Arnošt Smoler“ Budyšin Jana Pětrowa podpisaštaj dnja 5. meje w Budyšinje kooperaciske zrěčenje. Foto: Stefanie Blaß

Zrěčenje mjez župu a biosferowym rezerwatom měri so wosebjne na mjez-sobnu podpěru při zwoprawdženju dwurěčnosće a bikulturelnosći projektow za najwšelakoriše zaměrowe skupiny w regionje. Župa Budyšin podpěruje zarjadnistwo rezerwata při efektiwnym zwoprawdženju dwurěčnosće a bikulturelnosći zaměrow.

Na přikład maja so fachowe wurazy a geografiske pomjenowanja w publikacijach biosferoweho rezerwata z pomocu župy němsce a serbsce podać. Domowina podpěruje zarjadnistwo při zwoprawdženju UNESCO-zaměrow biosferowych rezerwatow, na přikład při wuhotowanju nalětnich wikow přirody. Za nje chcedža w přiběracej měrje serbsce wabić, župa

Budyšin budže za to trěbne informacije poskićeć. Tež w informaciskim łopjenu „Biosphärenbote“ maja so fachowe wurazy a prawidlownje přinoški k prašenjam přirody a wobswěta serbsce wozjewjeć.

Prezentaciju w informaciskim centrumje w Stróži, kotryž so tuchwilu twari, chcedža tohorunja wobšěrnje dwurěčnu wuhotować. W projektnym džele prócujetaj so wobaj partneraj wo zapřijeće Serbskeho gymnazija, a to předewšěm kursow serbsčiny a biologije. Wažny fakt zrěčenja je zjawne wabjenje rezerwata za wjacerečne kublanje po puću Witaj. Dojednałoj staj so tež na lětnu wuměnu nazhonjenjow, wuhódnoćenje předewzaćow a planowanje přichodnych projektow, štož ma so stajnje spočatk lěta stać.

Kolokwium w Chóšebuzu

Jo južo dobra tradicija, až se na zakłaže kooperaciskego dogrona mjazy Bramborskeju techniskeju uniwersitu (BTU) a župu Dolna Łužyca z. t. kužde lěto wugótujo na Chóšebuskej uniwersiše wědomnostny kolokwium k serbskim temam. Lětosu comy se mjazy drugim zaběraš z definicijami, su Serby jaden lud, ludowa kupka, mjeńšyna abo snaž hyšći něco drugego ...?? Na programje stoj dalej wugódnosnje zgromadnego projekta župy Dolna Łužyca z. t., Serbskego instituta z. t. a studijnego směra Kultura a technika. Bužćo togodla wutšobnje witane na 25. junij do BTU!

dr. M. Norberg, županka

Gibt es das sorbische Volk?

Kolloquium am 25. Juni im Zentr. Hörsaalgebäude der BTU Cottbus, Seminarraum 3: 10:00 Eröffnung 10:30 Měto Nowak: „Von Völkern, Volksgruppen und Minderheiten: politische Begriffe“

11:00 Dr. Steffen Groß: „Warum ein wohlverstandenes Nationalbewusstsein und Nationalismus zwei ganz verschiedene Dinge sind“

11:30 Thede Boysen:

„Entwicklungslinien der Minderheitenpolitik in Deutschland“

12:00 Diskussion

14:00 Robert Amat-Kreft: „Die Situation der sorbischen und der katalanischen Minderheit im Vergleich“

14:30 Ines Neumann und Studenten der BTU: Zwischenstand eines Projekts zu Einstellungen von Schülern des Niedersorbischen Gymnasiums

Radworski chór Meja wobdzěli so wot 7. do 9. meje na přěnim Mjezynarodnym chórowym festiwalu w českej Bašce. Z nim wobdzěli so jednaće dalších chórow z Pólskeje, Słowakskeje a Českeje. Přeprosl bě „Meju“ chór z Baški, z kotrymž maja Radworčenjo hižo dlěje hač 25 lět partnerske styki. Pod nawodom Pětra Cyža měješe chór Meja cyłkownje tři wustupy. Wobrubi zahajensku Božu mšu a předstaji dwójce swój pisany program z někotrejžkuli lóštnej pěsnju. Sobotu zanjesechu Mejenjo zhromadnje z chórom z Baški a Kraslic tež kónčny chór opery „Nabucco“ w českej rěči.

Foto: Ambrož Pawlik

Z temu „Brunica - žohnowanje a pokleće za Łužicu“ zaběraše so hłowna zhromadźizna župy Běła Woda/Niska 23. měrca w Slepom. Foto: Martina Arlt

Kak dale?

W zašłym wudaću Našeje Domowiny smy wo situaciji w župje Běła Woda/Niska w přihotach na XIV. hłownu zhromadźiznu pisali, kotraž je so dnja 26. měrca 2010 wotměła. Gremij je jednohłósny namjety wobzamknjenjow schwalił.

Mjez druhim džěše wo wobkrućenje strategije a wusměrjenje našeho přichodneho džěła njehladajo wužadanjow, kotraž nam z móžnym wotbagrowanjom wsow a wjesnych džělow hroža, resp. runje dla tutech wužadanjow. To konkretnje rěka:

Wobkrućamy puć zachowanja, spěchowanja a dalšeho wuwica serbskeje rěče a kultury pod wuměnjenjemi hórnistwa, kotryž smy 2007 nastupili. K tomu wužiwamy konsekwentnje poskićene spěchowanske móžnosće ze spěchowanskich programow Zwjazka, Swobodneho stata, wokrjesa Zhorjelca, Založby za serbski lud a Wobłukoweho dojednanja mjez konceronom Vattenfall a Domowinu.

Wočakujemy, zo Domowina móžnosće postajenjow Zakładneho zrěčenja Slepjanskeje gmejny wužiwa a so wo pokročowanje wobłukoweho dojednanja postara.

Při konkretizowanju čezišćow měli so nimo hižo dojednaných naprawow za rewitalizowanje hornjoserbskeje rěče w předšulskim a šulskim wobłuku tež naprawy k rewitalizowanju Slepjanskeje narěče zapřijeć. Tute naprawy maja tež k dalšemu wuwicu serbskeje kultury pozbudźeć.

We wobzamknjenju župneho předsydstwa z dnja 03.03.2010 formulowane žadanja a nastorki, kiž buchu we wobłuku procesa słyšenja wo cyłkownym dalepisanju brunicoweho plana přednesene, su zakład diskusije wo dalepisanju wuwicoweho koncepta. Zdobom su pomoc při rozsudach w procese diskusije ze wšemi wobdžělenymi. Budžemy so na dialogu wo wuhotowanje přichoda aktiwnje wobdželeć. We wobłuku tuteje diskusije a k podpěrje wole wobydlerjow ma so instrument woprašowanja ludnosće po móžnosći zahe wužiwać. Za zaručenje šansow přichoda hladajo na zachowanje serbstwa wobhladujemy zdźerženje wjesneje zhromadnosće jako jedne ze zakładnych wuměnjenjow njehladajo na to, kajki budže na kóncu rezultat planowanskeho procesa.

Wobzamknjenja su jedna wěc, realne šansy, kotraž so z wizijow wotwodźuja, su to tamne. Fabian Jacobs ze Serbskeho Instituta je nas při tym podpěrał, tutón wid do přichoda konkretizować. Na župnej hłownej zhromadźiznje předstaji wón zjawnosći mjezywuslědki etnologiskeje studije „Łužica II“.

Přewšo sylna splećenosc socialnych počahow mjez wsami a tež orientowanje na wzajomnosć při prócowanju wo zhromadne zmištrowanje krizow a namakanje konsensa pod krywom wosady, zjednoćenstwa komunow abo w župje je historisce rostła.

Sylnjenje a rozšěrjenje tuteje syće

počahow je hłowny zakład toho, zo so do džensnišeho žiwe nałožki w Slepjanskej kónčinje dale haja. W běhu dołheho procesa je tuta samostatna Slepjanska kultura jako folklorny region rostła - ze swójskim dialektom, kolektiwnej identitu a z kmanosću, so samostatnje organizować. Wona žiwi so džensa ze suwerenity jednotliwych wsow, kotraž je so nježiwajo postajenja Slepoho jako centrum a definowanja wsow jako wjesnych džělow zachowała, a kiž měła so tež w padže přesydenja wobchować.

Wšelake wizije, kotraž Fabian Jacobs rysowaše, buchu do wobzamknjenjow zapřijate. Tež zastupjerjo zakładneje a srjedźneje šule su jeho namjety za projekty w diskusiji hižo přiřwali.

W přichodnym wudaću budžemy wo tutech projektach rozprawjeć.

Manfred Hermaš

Towaršnosć z nowej předsydku

Drježdžanska lěkarka dr. Friederike Starkejenowapředsydku Towaršnosće za spěchowanje Serbskeho ludoweho ansambla Budyšin z. t., je zastupjer je Volkmar Šořta. To wobzamknychu na konstituowacym posedženju noweho předsydstwa dnja 7. januara.

Dotalna předsydku Maria Kobjelina móžeše na hłownej a wólbnej zhromadźiznje loni dnja 10. decembra wo mnohich zajimawych zarjadowanjach rozprawjeć, mjez druhim wo woswjećenju jubilejow, wo wobdžělenju na Dnju towarstwow w Budyšinje a wo podpěrje loňšeho hudźbného swjedženja w Smochćicach.

Čłonojo wopytachu mjez druhim portretowy koncert Liany Bertók a swjedženske zarjadowanje składnosćnje 100. posmjertnin založerja SLA Jurja Winarja.

W zašłych měsacach stejachu prócowanja wo zachowanje SLA w srjedźišću jich džěła, kaž běchu to rozmołwy ze zamołwitými, wobdžělenje na wšelakich wuradźowanjach, schwalenje papjery „Cofnjenje wobzamknjenja k wottwarej personala SLA“ a zběranje podpismow přećiwu skrótšenjam kaž tež organizowanje podijowej diskusije a demonstracije po Budyšinje.

Towaršnosć je so hižo w měrcu za dalewjedženje online-peticije pod stronu ► www.rettet-das-sorbische-national-ensemble.de wuprajila.

(Dale na přichodnej stronje.)

Po změnje jednačela SLA měni dr. F. Starke: „Trotz der verwirrenden Umstände in Zusammenhang mit der Einsetzung der neuen Geschäftsführerin und designierten Intendantin, Frau Milena Vettrains, wünscht sich der Förderverein des SNE eine solide und verlässliche Zusammenarbeit mit der neuen Geschäftsführung. Wir hoffen weiterhin, dass der personelle und künstlerische Aderlass eine Weiterentwicklung der sorbischen professionellen Hochkultur nicht unmöglich macht.“

Člonka Zwjazkowneho předsydstwa Domowiny Maria Kobjelina doda: „Nadžijam so, zo so ‚njepřečelski nadpad‘ rozbije (dass die ‚feindliche Übernahme‘ dennoch zerschlagen wird). 13. měrca je bohužel wjetši džěl zwjazkowneho předsydstwa za nowu strukturu SLA hłosował, ale bohudžak tež wjetši džěl za to, zo so wotnamakanja nimaja ze załožbowych pjenjenz plaćić. Tam je zwjazkowne předsydstwo kruty rjap pokazalo.“

Dnja 12. awgusta 2010 pokaza SLA w Smochćicach swój galaprogram „Krasna družka Łužica“. Foto: SLA

Tež lětsa chcedža člonoj towaršnosće po swóich mocach ansambl podpěrować a za jeho zarjadowanja wabić. Jedyn wjeršk budže bjezdweła 12. awgusta w 19.30 hodź. w Smochćicach galaprogram „Krasna družka Łužica“. Džěl Kubańkowych choreografiskich parličkow za woći a džěła našich serbskich komponistow muzikalisce za wuši budu tam widjeć a słyšeć – snano posledni raz.

Maria Kobjelina

Komunikacija wotwěra wutrobu a dušu

Do džěloweho plana župy „Michał Hórnik“ smy sej mjez druhim zapísali, zo přewjedžemy rěčne koła najwšelakoriskeho razu a k wšelakim temam, zo rozmołwjamy so wo načasnych problemach, wo pokročowacej asimilaciji a wo wohroženju přichoda našeho luda.

Tajke diskusijne wječorki maja wosebje zapřijeć bazu luda, zo bychmy myslenje ludźi, jich nastajenje k maćeršćinje, jich argumenty pro a contra, jich nutřkowne konflikty při dwurěčnosći w swójbje, w kruhach přecelow, w zarjadnistwje a scyła w zjawnym žiwjenju, zeznali a wo tym rěčeli.

18. meje 2010 je sej župa přeprosyla dr. Měrćina Wałdu do Njebjelčanskeje gmejnskeje žurle. Zakład diskusije bě předstajenje jeho knihi „Wie man seine Sprache hassen lernt“.

Přitomni scěhowachu kedźbliwje słowam dr. M. Wałdy, kiž to wupraji,

štož mnozy mysla a začuwaja, ale wo tym njerěča, dokelž so boja werbalnych nadběhow, wusměšowanja abo druhich wothódnočacych wuprajenjow. Knježeše wotewrjena, dobra atmosfera. Škoda jenož, zo njeje so žadyn Němc na wječorku wobdžělil. Předsudki a konflikty nastawaja zwjetša tam, hdžež je njewěda. To započina so pola džěci a skónči so pola dorosćenych a jewi so we wosobinskih kompleksach abo we wotpołożenju identity, kiž bu jim přirodnje data. Zakonje, kiž nam prawo na wužiwanje swojeje rěče a kultury zaručaja, nam ničo njepomhaja, hdyž je praksa wšědnego dnja cyle hinaša. W diskusiji w Njebjelčicach so mnozy słowa jimachu a to bě derje tak, dokelž komunikacija wotwěra wutrobu a dušu.

Trudla Kuringowa, županka

Počesća sobuzaložerja Domowiny Jana Haješa

Spěchowanske towarstwo Dom Zejlerja a Smolerja we Łazu chce tež w přichodze němsko-serbske zarjadowanja organizować.

To podšmórny jeho znowawuzwoleny předsyda Reinhard Schneider na hłownej a wólbnej zhromadźiznje dnja 16. apryla. Do nowych předewzačow słuša počesćenje Łazowskeho překupca Jana Haješa (1873 – 1960) składnostnje jeho 50. posmjertnin dnja 5. decembra.

Na Haješowym něhdyšim domje na Zhorjelskej hasy 2 chcedža wopomnjenku taflu připrawić. Haješ bě sobuzaložer Domowiny a 1945/46 župan župy „Handrij Zejler“ Wojerecy. Na lisćinje předewzačow towar-

stwa steja wobnowjenje archiwnych rumnosćow, ale tež reparatury na pomniku Zejlerja, na kotrymž ma so złote pismo wobnowić.

Nawjazuju na loňši Džeń wotbagrowanych serbskich wsow, kotryž bě Nowemu Łazej wěnowany, planuja wudaće spisa wo tutej wjesce. Dale chcedža publikaciju wo wučerju a spisowacelu Hendrichu Jordanje (1841 – 1910) přihotować. Jordan bě 1864 přěnu „Serbsko-němsku čitanku za srjedźne rjadownje“ wudał.

Regionalna rěčnica Domowiny Christina Šoćina džakowaše so towarstwu w mjenje župneho předsydstwa za wuspěšne džělo.

Tekst a wobraz: **Andreas Kirschke**

Hižo mnohe lěta hlada Bärbel Weder pomnik kaž tež row Handrija Zejlerja we Łazu. Na hłownej zhromadźiznje Spěchowanskeho towarstwa Dom Zejlerja a Smolerja so jej předsyda towarstwa Reinhard Schneider za to podžakowa.

NAPRAŠNIK / NAPŠAŠNIK / FRAGEBOGEN

Češćena člonka, češćeny člonu, luba sotša, luby bratsš, sehr geehrte Damen und Herren, liebe Mitglieder,

■ Zwjazkowe předsydstwo Domowiny je sej lóni wuzwoliło wuběrk za komunikaciju, zo by tutón lěpše móžnosće mjezsobneje informacije kaž tež wuměny nazhonjenjow a měnjenjow w našej narodnej organizaciji wotkrył. Nas zajimuje, po kotrych pučach so Wy wo džěle Domowiny informujete abo kotre móžnosće sej přejeće. Prosimy Was tohodla wo nakřižikowanje resp. wupjelnjenje tutoho małego naprašnika. Daty so wězo anonymnje wužiwa.

■ Zwězkowe pśedsedarstwo Domowiny jo sebje lóni wuzwoliło wuběrk za komunikaciju, aby ten lěpše móžnosći mjazsobneje informacije ako teke wuměny nazgónjenjow a měnjenjow w našej narodnej organizaciji wotekšył. Wažne wuchadnišćo jo zwěšćenje, pó kótarych pučach se Wy wo žěle Domowiny informěrujošo abo kótare móžnosći sebje žycyšo. Pšosymy Was togodla wo nakšickowanje togo małego napšašnika. Daty se wě anonymnje wužywaju.

■ der Bundesvorstand der Domowina hat im vergangenen Jahr einen Ausschuss Kommunikation gegründet, damit er bessere Möglichkeiten der gegenseitigen Information auslotet. Uns interessiert, welche Informationsquellen Sie nutzen, um sich über die Arbeit der Domowina zu informieren oder welche Möglichkeiten Sie sich für die Zukunft wünschen. Wir bitten Sie, diesen Fragebogen auszufüllen und bis Ende Juli an die Domowina zu senden. Die Daten werden anonym verwendet.

Prošu pósćelće Wašu wotmołwu hač do kónca julija 2010 na zarjad Domowiny./ Pšosym pósćelšo Wašo wótegrono do kónca julija 2010 na zarěd Domowiny:

Postplatz 2/Póstowe naměsto 2, 02625 Bautzen/Budyšin, Fax: 03591 42408, E-Mail: felber-pr-domowina@sorben.com.

Wutrobny džak za Waše sobudžělo. Wutšóbný žěk za Waše sobužělo.

Přećelnje Was strowi **Zala Cyžowa**

1. Wo skutkowanju Domowiny informuju so najradšo/zwjetša přez / Wó statkowanju Domowiny informěrujom se nejlubjej/nejwěcej pšez / Über die Tätigkeit der Domowina informiere ich mich am liebsten/häufigsten mittels

inf. łopjeno/ des Informationsblattes „Naša Domowina“	internetne strony/ Internetseiten www. domowina.de	Serbske Nowiny (serbske wudaće/ wudaše/ sorb. Ausg.)	Serbske Nowiny (ně. wudaće/ ni.wudaše/ dt. Ausgabe)	Nowy Casnik	serbski rozhłós/ serbski rozgłos/ des sorb. Rundfunks von MDR/RBB	dalše (prošu podać) / dalšne (pšósym pódaš)/ weitere (bitte nennen):

2. Za přichod přeju sej wjacé informacijow wo džěle Domowiny přez / Za pšichod žycym sebje wěcej informacijow wo žěle Domowiny pšez / Künftig wünsche ich mir mehr Informationen über die Arbeit der Domowina mittels

inf. łopjeno/ des Informationsblattes „Naša Domowina“	internetne strony/ Internetseiten www. domowina.de	Serbske Nowiny (serbske wudaće/ wudaše/ sorb. Ausg.)	Serbske Nowiny (ně. wudaće/ ni.wudaše/ dt. Ausgabe)	Nowy Casnik	serbski rozhłós/ serbski rozgłos/ des sorb. Rundfunks von MDR/RBB	dalše (prošu podać) / dalšne (pšósym pódaš)/ weitere (bitte nennen):

3. Internetne strony Domowiny su za mnje / Internetne strony Domowiny su za mnjo / Die Internetseiten der Domowina sind für mich

jara wažne/ wjelgin wažne/ sehr wichtig	wažne/ wichtig	mjenje/ mjenjej wažne / weniger wichtig

4. Hdy bych ja byl/a předsyda/předsydku Domowiny, bych jako přenje ... / Gaby ja byl/a pśedsedař/pśesedarka Domowiny, by ako předne ... / Wenn ich Vorsitzender/Vorsitzende der Domowina wäre, würde ich als Erstes ...

.....
.....

Impresum: Naša Domowina - Informacije třěšneho zwjazka • Informacije kšywowego zwězka • Informationen des Dachverbandes

Tu wozjewjene wosobinske měnjenja njekryja so na kóždy pad z měnjenjom wudawačela. Redakciski kónc: 20. 05. 2010.

wudawačel/Herausgeber:

Zarjad Domowiny • Zarěd Domowiny • Geschäftsstelle der Domowina
Póstowe naměsto/Postplatz 2 • 02625 Budyšin/Bautzen • www.domowina.de

redakcija/Redaktion:

Borbora Felberowa
tel. 03591-550 202 • faks: 03591-42408 • e-mail: felber-pr-domowina@sorben.com

lektoraj/Lektoren:

Božena Braumanowa, Erwin Hanuš

zhotowjenje/Herstellung:

Claudia Knoblochec • čišć/Druck: Serbska čišćernja/Lausitzer Druck- u. Verlagshaus GmbH Budyšin/Bautzen
„Našu Domowinu“ namakaće w interneće pod www.domowina.de ► Dokumenty/publikacije
Domowina spěchuje so wot Załožby za serbski lud.